

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 71

van **LOES VANDROMME**

datum: 15 november 2022

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

Openbare bibliotheken - E-boekenproject

Cultuurconnect werkte een samenwerkingsovereenkomst uit tussen uitgevers, boekhandels en bibliotheken over het e-boekenproject.

In opvolging van mijn schriftelijke vraag nr.461 van 20 september 2021, zou ik graag een update van de info over het e-boekenproject ontvangen.

1. Welke steden en gemeenten hebben ondertussen ingetekend voor dit e-boekenproject na 1 jaar werking? En welke hebben dat nog niet gedaan? Graag een opsplitsing per provincie.
2. Hoeveel e-boeken zitten er ondertussen in de collectie? Beschikt de minister ook over een overzicht van het aantal e-boeken per genre?
3. Hoeveel gebruikers werden tot nu toe geregistreerd? Graag een opdeling per maand, per provincie en per bibliotheek.
4. Hoeveel uitleningen van e-boeken werden tot nu toe geregistreerd? Graag een opdeling per maand, per provincie en per bibliotheek.
5. Heeft de minister zicht op de leeftijd van de gebruikers? Graag een overzicht van alle geregistreerde gebruikers per leeftijdscategorie en per provincie.
6. Hoe evalueert de minister dit eerste projectjaar? Plant de minister bijstellingen? Zo ja, welke?
7. Voorziet de minister nog in extra communicatie voor de promotie van dit e-boekenproject? Zo ja, hoe?
8. In 2021 zou Cultuurconnect focussen op een uitbreiding van de collectie e-boeken met meer 'young adult'-titels en eventueel ook een pilootproject rond jeugdboeken.

Wat is de status van die acties en werd daar nog verder op ingezet?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 71 van 15 november 2022

van **LOES VANDROMME**

1. Het e-boekenplatform cloudLibrary wordt ondertussen aangeboden in 217 bibliotheken (ten opzichte van in 207 in 2021), samen goed voor een bereik van 5,4 miljoen inwoners. Indien er een goedkeuring volgt van het schepencollege in Gent eind deze maand, zullen eind dit jaar alle centrumsteden via hun openbare bibliotheek e-boeken aanbieden via cloudLibrary. In bijlage 1 vindt u een overzicht van alle deelnemende en niet deelnemende bibliotheken per provincie.

2. Momenteel bestaat de collectie uit ruim 13.000 titels, een stijging van 30% ten opzichte van 2021. Op vraag van de deelnemende bibliotheken werd de collectie uitgebreid met Nederlandstalige titels voor kinderen vanaf 12 jaar, anderstalige literatuur (Spaans, Russisch en Oekraïens) en (Engelstalige) audioboeken voor jongeren.

Een overzicht van de collectie met alle titels per genre/categorie vindt u in bijlage 2.

3. De collectie werd ondertussen gebruikt door ruim 57.500 unieke gebruikers (97% e-boeken, 3% audioboeken).

Een opdeling per maand, per provincie en per bibliotheek kan Cultuurconnect vzw op dit moment nog niet automatisch uit de data halen. De organisatie bekijkt of ze dit in de toekomst kan realiseren, maar momenteel is daarvoor nog geen timing opgesteld. Bibliotheken kunnen hun eigen data raadplegen en krijgen via de nieuwsbrieven een zicht op de overkoepelende Vlaamse data. De datamodule bevat echter geen functie om alle data per maand, per provincie en per bib aan te leveren.

4. Er werden 763.000 items ontleend (99,6% e-boeken, 0,4% audioboeken). Wat het gebruik betreft, stelt Cultuurconnect vzw een piek vast in de vakantieperiodes, met de zomervakantie op kop. Op dat moment liep ook een campagne in de NMBS-stations die het e-boekenproject extra onder de aandacht bracht. Eenzelfde campagne liep ook tijdens de maand november 2022 in de NMBS-stations.

Ook voor deze vraag geldt dat Cultuurconnect vzw een opdeling per maand, per provincie en per bibliotheek op dit moment nog niet automatisch uit de data kan halen (zie mijn antwoord op vraag 3).

5. Momenteel kan Cultuurconnect vzw mij geen overzicht van het aantal unieke gebruikers per leeftijdscategorie per provincie bezorgen. De vzw heeft wel zicht op het totale aantal uitleningen per leeftijdscategorie per maand. Voor deze informatie verwijs ik u naar bijlage 3.

Uit deze data blijkt dat de digitale veellezers in cloudLibrary voornamelijk 50-60-plussers zijn. Al stelde Cultuurconnect vzw ook vast dat de anderstalige collectie vooral door 20-30-plussers gebruikt wordt.

6. De evaluatie van het eerste pilootjaar werd neergeschreven in een nota (zie bijlage 4) die Cultuurconnect vzw met alle betrokkenen gedeeld heeft.

Samengevat concludeert de vzw dat het eerste jaar van het e-boekenplatform positief geëvalueerd kan worden. Zij kon een aanbod uitbouwen van bijna 10.000 titels en bereikte hiermee ruim 33.000 unieke gebruikers, waaronder veel nieuwe bibliotheekleden (10%) die bewust lid werden van de bibliotheek om gebruik te kunnen maken van de e-boekendienst. Uit een gebruikersbevraging bleek ook dat het publiek positief staat tegenover de e-boekendienst en de dienst actief aanraadt aan vrienden of familie. Uit de gebruikersbevraging conculdeerde ze eveneens dat het e-boekenplatform mensen aanzet tot lezen. De meerderheid van de gebruikers blijft ook evenveel fysieke boeken lezen. Veel gebruikers lezen dankzij het platform dus meer dan voorheen. Cultuurconnect vzw won via het e-boekenplatform met andere woorden op een jaar tijd een nieuw publiek voor het lezen van e-boeken.

In 2022 werkte Cultuurconnect vzw verder aan het verbeteren van de e-boekendienst. Zo werd er onder meer ingezet op de ontwikkeling van een preview-functionaliteit, die gebruikers toelaat om een boek eerst in te kijken alvorens het uit te lenen. Op die manier kan de kost voor kortdurende uitleningen gereduceerd worden.

Daarnaast werd de collectie uitgebreid met anderstalige literatuur, Engelstalige audioboeken voor jongeren en e-boeken voor 12+. In combinatie met de gevoerde marketingacties resulteerde dit in een bereik van 5% van de leden van de openbare bibliotheken, een stijging met 100% ten opzichte van 2021.

Op dit ogenblik lijken bijsturingen mij overbodig.

7. Cultuurconnect vzw ondersteunt de bibliotheken in het opzetten van promotie- en marketingcampagnes rond e-boeken. De bibliotheken kunnen via [het leerplatform van Cultuurconnect vzw](#) gebruik maken van tal van affiches, visuals voor hun digitale kanalen, handleidingen, foto's, een stappenplan, how to video en kant-en-klaar tekstmateriaal (pers, nieuws op hun website, gemeentelijk magazine, socialmediapost, nieuwsbriefitems en dergelijke meer). In de tweemaandelijks dienstennieuwsbrieven geeft Cultuurconnect vzw steeds concrete tips mee die vaak inspelen op de actualiteit en bijvoorbeeld ook op de boekenplankjes die in de kijker gezet zullen worden.

Concreet liep er in november 2022 opnieuw een campagne in de NMBS-stations en Cultuurconnect vzw plant eveneens een update van het algemene promotiemateriaal.

8. De 'young adult'-collectie vormt ondertussen een vast onderdeel van de collectie. Naast het aankopen van de collectie zette Cultuurconnect vzw ook praktijkontwikkelingstrajecten om specifieke doelgroepen te bereiken op:
 1. Cultuurconnect vzw rondde deze zomer het pilootproject rond de Leesjury af en presenteerde de resultaten op de infodag Leesjury 22-23, georganiseerd door Iedereen leest (op 17 september in Leuven). Conclusie was dat de organisatie het aanbieden van de Leesjury titels graag wil continueren, met een focus op de titels voor de oudste leeftijden (12+). Ook dit jaar biedt Cultuurconnect vzw de titels van De Leesjury die de uitgevers beschikbaar stelden, aan binnen cloudLibrary. Jammer genoeg is er buiten dit pilootproject nog geen verbetering merkbaar in de bereidwilligheid van de uitgevers om alle (jeugd)titels ter beschikking te stellen.
 2. Dit najaar startte Cultuurconnect vzw een project op rond e-boeken en senioren (70-80+). In dit project testte ze in samenwerking met Digital Ageing (VUB/UA) en LINC vzw op welke manier e-boeken het beste ondersteund aangeboden kunnen worden aan de oudste leeftijdsgroepen. De vzw onderzoekt of haar service voor hen gebruiksvriendelijk genoeg is. Het project loopt tot januari 2023 en moet resulteren in aanbevelingen voor bibliotheken, een mogelijk opleidingstraject via LINC vzw en aanbevelingen om de toepassing (voor deze doelgroep nog) gebruiksvriendelijker te maken.

3. Daarnaast heeft Cultuurconnect vzw een piloot opgezet om te onderzoeken in welke mate het huidige e-boekenmodel en -platform zich leent tot samenwerking met onderwijs. Samen met leerkrachten secundair onderwijs en OKAN-onderwijs onderzoekt ze onder meer hoe leerlingen staan tegenover digitaal lezen en op welke manier e-boeken ingezet kunnen worden binnen een klascontext. Dit project loopt één schooljaar en moet resulteren in een stappenplan en een analyse in welke mate het haalbaar is om e-boeken via de bib ook in het secundair onderwijs te gaan aanbieden.

BIJLAGEN

1. [Overzicht deelname e-boekenplatform per provincie](#)
2. [Collectieoverzicht e-boeken op 28/11/2022](#)
3. [Uitleningen e-boeken per leeftijdscategorie per maand \(september 2020-oktober 2022\)](#)
4. [Evaluatie e-boekendienst 2020-2021](#)